

สวัสดิการแรงงานด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้า

นางสาว รัศมี เจริญทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-700-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019032.117377389

WELFARE PROVISIONS ON SAFETY FOR WORKERS IN TEXTILE FACTORIES

MS. RATSAME JAROENSAP

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-700-2

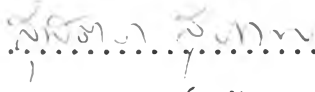

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สวัสดิการแรงงานด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้า
โดย นางสาวรัศมี เจริญทรัพย์
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส คงคากุล

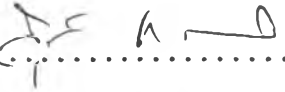
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุทัตตรา สุภาพ)

..... ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส คงคากุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุริชัย หวันแก้ว)

รศ.มี เจริญทรัพย์ : สวัสดิการแรงงานด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้า (WELFARE PROVISIONS ON SAFETY FOR WORKERS IN TEXTILE FACTORIES) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.วิทวัส คงคากุล, 118 หน้า. ISBN 974-582-700-2

วัตถุประสงค์ในการทำวิจัย คือ ศึกษาสภาพสวัสดิการแรงงานด้านความปลอดภัย และสาเหตุของปัญหาในการไม่ได้รับสวัสดิการด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้า โดยมีสมมติฐานการวิจัยคือ 1. สภาพการสวัสดิการด้านความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรมทอผ้าน่าจะมีผลมาจากเจ้าของโรงงานมากกว่า เป็นไปตามที่รัฐบังคับให้จัด 2. ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมน่าจะเป็นตัวกำหนดสภาพการสวัสดิการด้านความปลอดภัย

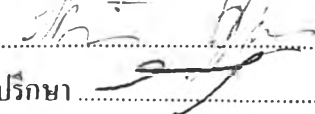
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ลักษณะ คือ ประการแรก สัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้แรงงานในโรงงานทอผ้า จำนวน 360 คน จำนวน 18 โรงงาน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ในการสุ่มเลือกสมมติฐานอาศัยทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือของมาตรวัดตัวแปรต่าง ๆ แล้วใช้ตารางแจกแจงความถี่ โดยระบบค่าข้อมูลเป็นร้อยละในการพรรณนาข้อมูลตามสมมติฐานประการที่สอง สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และผู้ใช้แรงงาน เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาในการไม่ได้รับสวัสดิการแรงงานด้านความปลอดภัย

ผลการวิจัยปรากฏว่า สมมติฐานทั้ง 2 ข้อ ได้รับการยืนยัน จากตัวแปรทั้ง 3 ด้าน คือ ได้แก่ การปฐมพยาบาลและรักษา, เครื่องมือและอุปกรณ์ป้องกันอันตราย, เงินช่วยเหลือสภาพสวัสดิการแรงงานด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้า พบว่า ผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ 99.2 ยังไม่ได้รับสวัสดิการแรงงานด้านความปลอดภัยตามกฎหมายครบถ้วนทุกข้อ มีผู้ใช้แรงงานเพียงจำนวนร้อยละ 0.8 เท่านั้นที่ได้รับสวัสดิการแรงงานด้านความปลอดภัยครบทุกข้อตามกฎหมายกำหนด และสาเหตุของปัญหาในการไม่ได้รับสวัสดิการแรงงานด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้า มีดังนี้

1. ผู้ใช้แรงงานและองค์กรผู้ใช้แรงงานขาดความสนใจที่จะตระหนักถึงปัญหาความปลอดภัยในการทำงาน
2. หน่วยงานของรัฐทั้ง 4 หน่วยงาน อันได้แก่ กองตรวจความปลอดภัย สถาบันความปลอดภัย กองอาชีวอนามัย งานอาชีวเวชศาสตร์ ขาดเอกภาพในนโยบายและส่วนใหญ่ยังขาดจิตสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติ
3. องค์กรพัฒนาเอกชน ยังมีบทบาทด้านความปลอดภัยของผู้ใช้แรงงานน้อยอยู่

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชาสังคมวิทยา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

C331567 : MAJOR SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY
KEY WORD: WELFARE / SAFETY / TEXTILE FACTORIES
RATSAME JAROENSAP : WELFARE PROVISIONS ON SAFETY FOR WORKERS IN
TEXTILE FACTORIES. THESIS ADVISOR : PROF. VITHAVAS KHONGKHARKUL,
Ph.D. 199 pp. ISBN 974-582-700-2

The objective of this study is the welfare provisions on safety for workers in textile factories and the causes of the problem. The hypothesis are: Firstly, the welfare provisions are dependent on the factory management rather on government regulations. Secondly, they are also dependent on the size of the enterprise.

Two principal research methodology are employed in this study. Firstly, questionnaire interview: collecting data from 360 workers of 18 textile factories which are sampled by simple random sampling. The test of hypothesis is by coefficient correlation for items of each variable and description data by percentage. Secondly, indepth interview of purposive samples: officials, selected non-government organization (NGO) official and workers of textile factory.

the research findings show firstly, the hypotheses are confirmed. Secondly, that, almost all of the sampled of workers (99.2) percent) have not received adequate welfare provisions on safety. Only 0.8 percent of the workers receive the complete welfare provisions on safety.

There are three causes of the problem: Firstly, the workers and their unions have not yet been adequately concerned about working safety problems. Secondly, relevant government agencies have not been well coordinated, partly due to lack of definitive policy collaboration, and also partly due to officials inadequate implementation. Thirdly, relevant non-government organizations has not been directed their roles in welfare provisions on safety for workers adequately yet.

ภาควิชา..... สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....

สาขาวิชา..... สังคมวิทยา.....

ปีการศึกษา..... 2535.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีโอกาสเสร็จสมบูรณ์ได้หากขาดความช่วยเหลือของบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอกล่าวานามไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิฑูรย์ คงคากุล ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้จุดประกายความคิดในการทำวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือแนะนำในทุก ๆ ด้านจนเสร็จสมบูรณ์มาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์สุพัตรา สุภาพ ในฐานะประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ชี้แนะแนวทางในการทำงานให้เป็นไปได้ด้วยดียิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์สุริชัย หวันแก้ว ในฐานะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลาอันมีค่าช่วยชี้แนะแนวทางการทำงานตั้งแต่เริ่มแรกให้เป็นไปด้วยดีจนเสร็จสมบูรณ์มาเป็นรูปเล่ม

ขอขอบพระคุณ คุณอุษา ภูมิ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชน ตลอดจนผู้ใช้แรงงานทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และท้ายสุด ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณसानิตย์ ศิริวิศิษฐ์กุล ผู้ให้คำแนะนำเทคนิคงานภาคสนาม และเป็นกำลังใจในการทำงานมาโดยตลอด

รัชมี เจริญทรัพย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
สภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	2
สมมติฐานในการวิจัย	2
ขอบเขตของงานวิจัย	3
นิยามคำศัพท์	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
แนวความคิดการจัดสวัสดิการและความปลอดภัย	4
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2. ระเบียบวิธีวิจัย	9
การวิจัยเชิงปริมาณ	9
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	9
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	10
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	17
การสัมภาษณ์	18
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์	20
การวิเคราะห์ข้อมูล	20

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. 3.1	22
3.1.1	24
3.1.2	27
4. 4.1	32
4.1.1	32
4.1.2	40
4.1.3	47
5. 5.1	51
5.1.1	51
5.1.2	83
5.1.3	85
5.1.4	92
6. 6.1	96
6.1.1	96
6.1.2	101
6.1.3	102
6.1.4	105
6.1.5	106
6.1.6	116

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เพศของผู้ใช้แรงงานในโรงงานทอผ้า.....	33
2	ระดับอายุของผู้ใช้แรงงานในโรงงานทอผ้า.....	33
3	ระดับการศึกษาของผู้ใช้แรงงานในโรงงานทอผ้า.....	34
4	ภูมิลำเนาเดิมของผู้ใช้แรงงานในโรงงานทอผ้า.....	35
5	สถานภาพของผู้ใช้แรงงานในโรงงานทอผ้า.....	36
6	ระดับรายได้ของผู้ใช้แรงงานในโรงงานทอผ้า.....	37
7	ระยะเวลาในการทำงานของผู้ใช้แรงงานในโรงงานทอผ้า.....	38
8	การทำงานล่วงเวลาของผู้ใช้แรงงานในโรงงานทอผ้า.....	39
9	ลำดับการได้รับสวัสดิการด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้า ประเภทการปฐมพยาบาล และรักษา ตามขนาดของโรงงาน.....	41
10	ระดับสวัสดิการแรงงานด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้า ประเภทการปฐมพยาบาล และรักษา ตามขนาดของโรงงาน.....	42
11	ลำดับการได้รับสวัสดิการด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้า ประเภทเครื่องมือ และอุปกรณ์ป้องกันอันตราย ตามขนาดโรงงาน.....	43
12	ระดับสวัสดิการแรงงานด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้า ประเภทเครื่องมือ และอุปกรณ์ป้องกันอันตราย ตามขนาดโรงงาน.....	44
13	ลำดับการได้รับสวัสดิการด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้า ประเภทเงินช่วยเหลือ ตามขนาดของโรงงาน.....	45
14	ระดับสวัสดิการแรงงานด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้า ประเภทเงินช่วยเหลือ ตามขนาดของโรงงาน.....	46
15	ระดับสวัสดิการแรงงานด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้า ตามขนาดของโรงงาน.....	47
16	ลำดับการได้รับสวัสดิการด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้าโดยรวม ตามขนาดของโรงงาน.....	48
17	ระดับสภาพสวัสดิการแรงงานด้านความปลอดภัยในโรงงานทอผ้า.....	50

สารบัญแนภาพ

	หน้า
แนภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์โครงสร้างการทำงานด้านปัญหา	
ความพลอดภัยแรงงาน.....	81
แนภาพที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ในการทำงานของหน่วยงานของรัฐ.....	82